

Eldre fedre og sykdom hos barna

Barn av eldre fedre har større risiko for å utvikle sjeldne sykdommer som kortvoksthet eller knokkelmisdannelser. Forskere ved Oxford University og danske forskere fra Rigshospitalet i København og ved Københavns Universitet har gått sammen om en undersøkelse som forsøker å finne svar på hvorfor dette er tilfelle.

SKADEDE SÆDCELLER

I fedre som er over 45 år gamle, er det markant større sjans for at arvestoffet i de sædproduserende cellene - kimcellene - inneholder en endring (mutasjon). Sjansen for at kvinnens egg skal befruktes av en sædcelle med feil øker dermed – og i takt med partnerens alder.

Risikoen for at dette skal skje, er anslagsvis 10 ganger større hos menn over 50 år, sier en av forskerne bak studien til det danske forskningsmagasinet videnskap.dk.

TESTIKKELKREFT OG KORTVOKSTHET

Det var under en undersøkelse av en sjelden type testikkelkreft at forskerne snublet over funnet av de defekte sædcellene. Denne typen testikkelkreft rammer i hovedsak godt voksne menn, og kan være arvelig. Det nyfødte barnet kan altså arve en kreftfremkallende mutasjon fra sin eldre far.

Det er de samme mutasjonene som utløser kortvoksthet i fostere.

Forsker Ewa Rajpert-De Meyts mener dette er god grunn til å oppfordre også menn til å få barn

i ung alder.

STØRRE RISIKO FOR BIPOLAR LIDELSE

En studie publisert i Archives of General Psychiatry i september 2008 slår fast at barn av fedre som er over 55 år gammel har større risiko for å utvikle bipolar lidelse enn barn med yngre far. Sjansen øker med nærmere 40 prosent. De som rammes av bipolar lidelse (tidligere kjent som manisk-depressiv lidelse) har økt risiko for selvmord og økt rusmisbruk, i tillegg til andre sykdommer.

Fra tidligere av kjenner man til at fars alder også kan øke risikoen for å utvikle andre forstyrrelser i nervesystemet, blant annet schizofreni og autismsykdommer.

UNGE FEDRE ER OGSÅ EN RISIKO

Barn av tenåringsfedre har også økt risiko for å utvikle bipolar lidelse og schizofreni, fant forskerne ut. En mulig forklaring er at sædcellene hos disse mennene er umodne. Andre faktorer som kan spille inn er at såpass unge fedre ofte er utsatt for stress, kommer fra vanskeligstilte familier, røyker og misbruker alkohol og narkotika.

HVA ER KORTVOKSTHET?

Kortvoksthet forårsakes ikke nødvendigvis av sykdom. Noen barn vokser mye og blir lange, mens andre barn vokser mindre og blir korte. De aller fleste lander et sted midt i mellom. Kortvoksthet anslås å forekomme hos 2,5 prosent av befolkningen.

Familiær kortvoksthet er den vanligste årsaken til tilstanden. Barnet vil vokse med normal hastighet, men ligge under gjennomsnittsmålene. Diagnosen kortvoksthet stilles hos menn lavere enn 163 cm og hos kvinner lavere enn 150 cm.

Andre årsaker til kortvoksthet er forsinket vekst og pubertet. I slike tilfeller utvikler skjellettet seg langsommere enn normalt, mens slutt lengden blir normal. Sjeldnere årsaker til kortvoksthet er cøliaki, dårlig ernæring og omsorgssvikt.

Kilder: Norsk Helseinformatikk